

Utbildningsinspektion i Kvarnstenen, förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av Kvarnstenen.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av genomförandet.....	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökte Kvarnstenen den 10 maj 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Mariestads kommun och Kvarnstenen, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

Vid Kvarnstenens skola intervjuades elever personal och skolledning samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskole-

klassen och årskurserna 1–6. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Kvarnstenen

Kvarnstenen	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	88
Förskoleklass	19
Grundskola	157

Kvarnstenen är en skola som ligger i samhället Lugnås utanför Mariestad. Vid skolan finns elever i förskoleklass och årskurserna 1–6. Vid enheten finns också förskola med två avdelningar, samt sex familjedaghem. Det finns två grupper med elever i förskoleklassen, två åldersblandade klasser med elever i årskurserna 1–2, två klasser med elever i årskurserna 3–4, en klass med elever i årskurs 5, en klass med elever i årskurserna 5–6 och en klass med elever i årskurs 6.

Skolan tillhör det östra skolområdet och eleverna fortsätter huvudsakligen sin skolgång vid Mariaskolan som är områdets grundskola för årskurserna 7–9.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Kvarnstenen och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Vid inspektörernas besök råder överlag en god stämning i klassrum och korridorer. Eleverna uppger att de trivs och känner sig trygga i skolan. Eleverna utvecklar normer och värden i enlighet med vad läroplanen anger. Elevernas kunskapsutveckling följs upp genom diagnostiskt material, tester, läxförhör m.m. I skolans kvalitetsredovisning redovisas måluppfyllelsen i ämnena svenska, matematik och engelska för elever i årskurs 5. En bedömning görs också av måluppfyllelsen i samtliga ämnen. Skolan tillhandahåller läromedel som ger förutsättningar att genomföra en tidsenlig utbildning.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på en sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Skolan saknar en arbetsplan (2 kap. 23 § grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte kraven i förordningen (3 § Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör förtydliga och utveckla arbetet med att systematiskt följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling i skolans samtliga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i Lpo 94 och i kursplanerna.

- Skolan bör analysera elevernas resultat samt vidta åtgärder för att öka måluppfyllelsen vid skolan.
- Skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen.
- Skolan bör bättre arbeta för att successivt ge eleverna ett allt större inflytande över verksamheten i stort och det egna lärandet.
- Skolornas arbete med elevernas individuella utvecklingsplaner bör utvecklas.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

I förskoleklassen vid Kvarnstenen ges eleverna möjlighet att lära genom lek och samverkan med elever i årskurs 1. Barnens utveckling följs upp genom elevernas portfolio, som har följt barnen från förskolan. Utifrån intervjuer och gjorda verksamhetsbesök är det inspektörernas bedömning är att barnen i förskoleklasserna ges möjlighet till utveckling och lärande som grund för fortsatt skolgång.

För att följa upp elevernas kunskapsutveckling i grundskolan används olika diagnostiska material, tester, läxförhör m.m. Skolan redovisar resultat av genomförda bedömningar av elevernas kunskapsutveckling i årskurs 2 i skolans kvalitetsredovisning. I svenska, engelska och matematik följs elevernas kunskapsutveckling med hjälp av de nationella ämnesproven i årskurs 5. Det framkommer vid intervjuer med lärare att de följer upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Skolan gör dock ingen sammanställning av resultaten i de olika ämnena. Inspektörerna bedömer att skolan bör förtydliga och utveckla arbetet med att systematiskt följa upp och analysera elevernas kunskapsutveckling i skolans övriga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i Lpo 94 och i kursplanerna.

Tabell 1. *Andel elever vid Kvarnstenen, samt andelen elever i kommunen (i procent) som bedöms ha uppnått kursplanemålen för årskurs 5 i ämnena svenska, matematik och engelska läsåret 2005/06.*

	Svenska	Matematik	Engelska
Kvarnstenen	77	83	71
Kommunen	87	85	88

Källa: Skolans och kommunens kvalitetsredovisning, kallad Vägvisaren, för läsåret 2005/06.

Skolan har inte analyserat om det finns skillnader i måluppfyllelse mellan flickor och pojkar. I kvalitetsredovisningen och i intervjuer med rektorn och lärare beskrivs att ett stort antal elever var i behov av särskilt stöd under läsåret 2005/06. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan har en strukturerad uppföljning i samtliga ämnen och att resultaten analyseras för att kunna sätta in rätt åtgärder och nå en högre måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera skolans resultat samt vidta åtgärder för att öka måluppfyllelsen vid skolan.

Normer och värden

Vid inspektörernas besök råder en god stämning i klassrum och korridorer. De elever som inspektörerna möter uppger att de känner sig trygga i sin skola och att mobbning och annan kränkande behandling inte är vanligt förekommande, dock ger de exempel på att elever har blivit kränkta eller är ensamma och att det har varit och kan vara oroligt i några klasser. Vid intervjuer säger eleverna att det finns elever vid skolan som retas, men de säger också att lärarna arbetar aktivt och dagligen med hur eleverna ska vara mot varandra. Eleverna säger att de känner varandra och att äldre och yngre elever umgås med varandra. Personalen uppger att för flertalet elever är miljön vid skolan trygg, men att det under föregående läsår var oroligt i några klasser. Det beskrivs också i skolans kvalitetsredovisning att föregående år inträffade flera incidenter vid skolan. Vid läsårets start fick skolan ny rektor, som bekräftar att det har varit oroligt på skolan i några klasser, men att det nu är bättre beroende på ett aktivt värdegrundsarbete och personalförstärkningar. Enligt skolans kvalitetsredovisning har värdegrundsarbetet betonats. En enkät genomförs varje år och resultatet redovisas i kvalitetsredovisningen. Den visar att de yngre eleverna ger sin skola 9,2 poäng och de äldre 8,4 poäng av maximalt 10 poäng när det gäller trygghet i skolan. Inspektörerna bedömer att det i huvudsak råder en trygg och god stämning vid skolan. Inspektörerna vill dock påpeka att lagen (SFS 2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever bland annat kräver att ett målinriktat arbete för att förebygga kränkande behandling bedrivs i alla verksamheter så att ingen elev blir eller känner sig kränkt.

Det finns klassråd, elevråd kost- och städråd, och vänskapsråd vid skolan, men enligt eleverna fungerar inte klassråden i alla klasser. Även elevernas möjlighet till inflytande värderas i kvalitetsredovisningen genom enkätfrågor till eleverna och resulterar i höga värden.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

I enlighet med läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo94) ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, omfatta alla elever. Skolan ska sträva efter att varje elev har kunskap om demokratiska principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska arbetsformer. Vid Kvarnstenen finns elevråd och klassrådsverksamhet. Det finns dessutom kost- och städråd, och vänskapsråd vid skolan, men enligt eleverna fungerar inte klassråden i alla klasser då de inte förekommer regelbundet.

Enligt läroplanen ska eleverna kunna påverka det dagliga arbetet, ta ansvar för sitt lärande och i takt med stigande ålder och mognad få ökat inflytande över sin skolgång. Inspektionen visar att ett fåtal av eleverna är medvetna om att det finns mål för deras utbildning i läroplan och kursplaner. Vid intervjuer med personal framkommer dock att de på olika sätt arbetar med att göra eleverna

medvetna om målen. En förutsättning för att eleverna ska kunna ha ett reellt inflytande över sitt lärande är att de känner till vilka målen för utbildningen är. Inspektörerna bedömer att skolan i högre utsträckning bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen. Vid intervjuer med eleverna vid skolan framkommer att de inte känner till nationella mål för ämnena. Lärarna säger att de i arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner diskuterar målen med eleverna. Inspektörerna bedömer dock att skolan bör arbeta för att öka elevernas kännedom om målen för utbildningen. Vidare är det inspektörernas bedömning att skolan bättre bör arbeta för att successivt ge eleverna ett allt större inflytande över verksamheten i stort och det egna lärandet.

Rektorn och lärare har prioriterat värdegrundsarbetet under läsåret och enligt elever och personal agerar lärare och rektor direkt om något inträffar. Vid skolan har det genomförts ett projekt för att förbättra elevernas språkbruk och i de klasser det har varit oroligt har personaltätheten förstärkts genom elevassistenter eller resurslärare. Vid skolan finns ordningsregler och eleverna har deltagit i framtagandet av dem.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. Av planen ska framgå vilka insatser som skolan avser att genomföra under pågående läsår. Planen ska följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Likabehandlingsplanen bör bland annat beskriva hur barn, elever och personal ska medverka i arbetet med planen, samt hur vårdnadshavare görs delaktiga i arbetet. Vidare ska det tydliggöras hur planen ska göras känd och förankras i hela verksamheten och hos barns och elevers vårdnadshavare. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling.

Vid inspektionstillfället har Kvarnstenen en likabehandlingsplan. Inspektörerna bedömer att denna plan inte motsvarar en sådan likabehandlingsplan som lagen kräver. Bland annat saknas en behovsprövad kartläggning av vilka frågor som behöver belysas extra vid skolan och fritidshemmet. Skolan måste därför snarast upprätta en likabehandlingsplan som motsvarar kraven i lagen.

Individanpassning och särskilt stöd

Skolan har enligt inspektörernas bedömning rutiner för att identifiera elevers behov av stöd. En plan finns utarbetad över vilka diagnoser och tester som ska genomföras i respektive årskurs och lärare och rektor följer upp resultaten av dessa regelbundet. För elever i behov av särskilt stöd finns specialpedagog, resurslärare och elevassistenter. De elever som får stöd av specialpedagogen har åtgärdsprogram och de som har delgivits inspektörerna är av god kvalitet.

Utvärdering av lärandet

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan (IUP) för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen ska vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet ska läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Se vidare i Skolverkets Allmänna råd för individuella utvecklingsplaner, SKOLFS 2006:10.

Inspektörerna konstaterar att skolan har upprättat individuella utvecklingsplaner för eleverna. Vid intervjuer framkommer att eleverna inte är särskilt medvetna om vilka mål de skrivit i sin plan. Vid samtal med lärarna säger de att de bearbetar målen med eleverna när de individuella utvecklingsplanerna skrivs. Inspektörerna bedömer dock att skolans arbete med att hålla innehållet i de individuella utvecklingsplanerna aktuellt för eleverna bör förbättras.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Enligt grundskoleförordningen ska det vid varje skola finnas en arbetsplan för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. För att arbetsplanen ska bli ett levande dokument krävs att den regelbundet följs upp och utvärderas.

Insänd dokumentation från skolan samt samtal med rektorn visar att skolan saknar en arbetsplan som syftar till att säkerställa att exempelvis arbetssätt och arbetsformer i undervisningen främjar utvecklingen av de mål att sträva mot som uttrycks i läroplanen. Inspektörerna bedömer därför att Kvarnstenen måste upprätta en arbetsplan i enlighet med grundskoleförordningen.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet med mera ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. Skolans kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

I Mariestads kommun samlas skolornas kvalitetsredovisningar i den så kallade *Vägisaren*. Skolornas kvalitetsredovisningar tar sin utgångspunkt i en gemensam mall som kommunen beslutat använda. En stor del av kvalitetsredovisningen används till att redovisa resultaten av elev- och föräldraenkäter. Inspektörerna konstaterar att dessa enkäter är intressanta och ger skolorna en indikation på hur arbetet vid respektive skola uppfattas av elever och föräldrar. Dock saknas i kvalitetsredovisningarnas nuvarande utformning en tydlig bild av vilket kvalitetsarbete som pågår i skolorna. Vidare går det inte att utläsa i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen vid varje skola har förverkligats eller vilka åtgärder respektive skola avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Det görs vid skolan en utvärdering av de egna utvecklingsområden som skolan valt att prioritera men resultatet av detta arbete redovisas inte i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna bedömer att Kvarnstenens kvalitetsredovisning måste förbättras så att den motsvarar kraven i förordningen. Frågan om skolornas och kommunens arbete med *Vägisaren* behandlas vidare i den sammanfattande kommunrapporten över skolverksamheten i Mariestads kommun.

Ledning och intern kommunikation

Staten har tilldelat rektorn en nyckelfunktion för utbildningens planering, genomförande och resultat. Rektorn ska vara pedagogisk ledare för skolan och chef för lärarna och övrig personal och ha det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen. För att utöva sitt ledarskap ska rektorn enligt skollagen hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan.

Vid Kvarnstenen finns en rektor som tillträdde sin tjänst år 2006 och som vid inspektionstillfället har arbetat cirka ett år vid skolan. Enligt rektorn finns en kontinuerlig dialog mellan förvaltningen i kommunen och ansvarsfördelningen är tydlig.

Samtal med personalen visar att de uppskattar sin rektor och tycker att han har gjort många insatser som förbättrat verksamheten vid skolan sedan han började arbeta vid skolan. Det är inspektörernas bedömning är rektorn förtrogen med den dagliga verksamheten inom sitt ansvarsområde.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som ska erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Personalen har enligt rektorn utbildning för den undervisning de bedriver. Enligt skolan är lärartätheten 6,5 lärare per 100 elever. Riksgenomsnittet är 8,3. Rektorn säger att skolans resurser till kompetensutveckling är begränsad, vilket gör att personalen inte får tillgång till kompetensutveckling i önskad omfattning. Rektorn vid Kvarnstenens skola har lärarutbildning och har varit skolledare vid flera skolor innan han vid höstterminens start började i skolan. Rektorn har genomgått rektorsutbildningen.

I skolan finns ytterst få elever med annat modersmål än svenska. Ingen elev har enligt rektorn behov av svenska som andraspråk eller studiehandledning på modersmålet. Ingen elev har modersmålsundervisning.

En elev går i särskild undervisningsgrupp i annan skola. Samverkan sker enligt rektorn med hemskolan och eleven har delar av sin undervisning vid Kvarnstenen. Denna särskilda undervisningsgrupp är kommungemensam. Se vidare i rapporten som sammanfattar skolverksamheten i Mariestads kommun.

Vid intervjuer framkommer att rektorn och personal anser att det saknas resurser för kompetensutveckling vid skolan. Se vidare i rapporten som sammanfattar skolverksamheten i Mariestads kommun.

Enligt inspektörernas bedömning har eleverna vid skolan tillgång till böcker, skrivmateriel och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig undervisning och för att nå målen med utbildningen.

SKOLVERKET

Det finns datorer vid skolan men lärarna önskar större tillgång till datorer. Skolorna har i huvudsak ändamålsenliga lokaler.

Datum	Ort
2008-01-11	Göteborg

Liselotte Hakeberg

Eva Wallentin